

Agency for Development of Higher Education and Quality Assurance

Broj: 05-33-1- *673-16/12*
Datum: 27.8.2013. godine

Na osnovu člana 49. alineja 5) Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 59/07 i 59/09), rješavajući po zahtjevu Agencije za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske, a na osnovu mišljenja Komisije stručnjaka koji daju ocjenu i obavljaju reviziju kvaliteta i daju preporuke o akreditaciji visokoškolske ustanove, **Visoka škola za uslužni biznis Sokolac – Istočno Sarajevo**, Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta daje:

PREPORUKU

1. Daje se **Preporuka o uslovnoj akreditaciji** visokoškolske ustanove Visoka škola za uslužni biznis Sokolac – Istočno Sarajevo, na osnovu Mišljenja Komisije stručnjaka koji daju ocjenu i obavljaju reviziju kvaliteta i daju preporuke o akreditaciji visokoškolskih ustanova.
2. Agencija za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske će u predmetnom postupku akreditacije u skladu sa važećom zakonskom regulativom izdati Rješenje o uslovnoj akreditaciji, na osnovu izvještaja i ocjene Komisije stručnjaka i uzimajući u obzir ovu Preporuku.
3. Nakon postupanja iz tačke 2. ove Preporuke, Agencija za akreditaciju za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske će Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta dostaviti upravni akt o ishodu akreditacije radi daljnjeg postupanja po članu 49. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini.

O b r a z l o ž e n j e

Agencija za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske je dana 11.07.2012. godine dostavila Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta prijedlog za imenovanje Komisije stručnjaka koji daju ocjenu i obavljaju reviziju kvaliteta i daju preporuku o akreditaciji visokoškolske ustanove – Visoke škole za uslužni biznis Sokolac – Istočno Sarajevo (u daljem tekstu: Komisija). Nakon što je utvrđeno da se predloženi članovi Komisije nalaze na utvrđenoj Listi stručnjaka iz člana 48. alineja 3.)

1

Okvirnog zakona i da je sastav Komisije predložen u skladu sa Odlukom o normama kojima se određuju minimalni standardi u području visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 100/11) (u daljem tekstu: Odluka), Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta je u skladu sa članom 49. alineja 4) Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini, imenovala Komisiju stručnjaka Rješenjem broj: MV 05-33-1-673-1/12 od 18.07.2012. godine, koje je 19.11.2012. i 12.12.2012. godine izmijenjeno u pogledu zamjene članova iz reda studenata i predstavnika privrede i prakse, a na prijedlog Agencije za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske.

Dana 11.07.2013.godine Agencija za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske je dostavila zahtjev za izdavanje Preporuke o akreditaciji visokoškolske ustanove Visoke škole za uslužni biznis Sokolac – Istočno Sarajevo, uz koji je dostavljen i Izvještaj komisije o eksternoj evaluaciji u kojem je data analiza, ocjena i revizija kvaliteta ove ustanove. U Izvještaju je sadržano i Mišljenje Komisije o akreditaciji koje glasi: „na osnovu ukupne ocjene kvaliteta komisija je utvrdila da Visoka škola za uslužni biznis Sokolac – Istočno Sarajevo ispunjava uslove za akreditaciju visokoškolske ustanove.“

U pogledu kvaliteta visokoškolske ustanove Visoke škole za uslužni biznis Sokolac – Istočno Sarajevo, **KOMISIJA STRUČNJAKA** je u skladu s Odlukom o normama kojima se utvrđuju minimalni standardi u području visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini, ispunjenost devet kriterija ocijenila sljedećim ocjenama, te dala sljedeće preporuke:

a) RAZVOJ I STRATEGIJA VISOKOŠKOLSKE USTANOVE

Ocjena: znatno ispunjen

„Proširiti učešće zainteresovanih strana u izradi strategije. Preciznije definisati rokove za pojedine strateške ciljeve. O izradi strategije treba više biti upoznata šira javnost i studenti. Uvesti mjerljive indikatore za praćenje realizacije strateških ciljeva. Moglo bi se i planirati koje novo radno mesto i staviti ga u vezu sa početkom novih projekata u okolini Sokoca. Preciznije definisati uloge i nadležnosti rukovodećih organa. U toj vezi dobro bi bilo i formirati partnerske veze u projektima u koje bi mogli ulaziti i studenti. Konkretno, studenti bi mogli usavršiti svoja znanja pripremanja projekata pa bi davali svoje usluge u pripremi projekata za operacionalizaciju strategije okoline i škole.

Od značaja je da je škola već usvojila Bolonjski pristup, pa bi se trebala više uključiti u mogućnosti vezane za Evropu i Evropsku Uniju i finansiranje kroz projekte. To bi ubrzalo realizaciju strategije. Trebala bi se i eksplicitno obavezati da će graditi kulturu koja priznaje značaj kvaliteta i osiguranja kvaliteta u kontekstu sistema kvaliteta i njihovom radu. Da bi to postigla, institucija bi trebala raditi i na formiranju i provedbi sistema kvaliteta i njegove strategije za kontinuirano unaprijeđenje kvaliteta.

U strategiji analizirati sve resurse potrebne za realizaciju ciljeva. Za svaki od ciljeva identifikovati indikatore i utvrditi njihovu trenutna vrijednost, te konkretne zadatke i akcione planove. Definirati ili revidirati postojeće ključne indikatore kvaliteta i pratiti ih svake godine.“

b) UPRAVLJANJE, UNUTRAŠNJE OSIGURANJE KVALITETA I KULTURA KVALITETA

Ocjena: znatno ispunjen

„Visokoškolska ustanova pretežnu pažnju posvećuje pojedinim procedurama kvaliteta, a više bi pažnje trebalo posvetiti sistemu i ulozi osoblja i odgovornostima u sistemu. Eksplicitno navesti koja je to menadžerska struktura i njihove odgovornosti, konkretne aktivnosti i uspostaviti vezu s sistematizacijom radnih mjesta, da se tačno zna ko šta radi i za šta je odgovoran sa tačno određenim rokovima izvršenja. Procedure bi mogle biti još preciznije razrađene i u svim drugim dokumentima.

Organizacijska struktura koja uključuje menadžersku, upravljačku i nastavničku strukturu treba da ima definisan tok koordinacije odgovornih osoba i organa, te odgovornosti pojedinih osoba i organa za postizanje kvaliteta nastavnih programa.

Preporučuje se, da se upotpuni odnosno da se napravi revizija Pravilnika o samovrednovanju. Tako bi precizirali sistem i procedure kao mehanizme kvaliteta. Bitan je akt o sistemu kvaliteta jer je to dokument koji uvodi relaciju od institucije kvaliteta, preko procedura do krajnjih rezultata. Jak sistem je garancija da ništa nije prepušteno slučaju. Unijeti definicije temeljnih pojmova u dokumenta o kvalitetu. Sa tim dokumentima vezani su i brojni drugi.

U pravilniku o izdavanju udžbenika Standardi za izradu odobrenje i ocjenjivanje udžbenika treba da budu konkretizovani. U izvještaje o samovrednovanju dobro bi bilo na početku staviti sve bitne događaje koji su od značaja i koji su se desili tokom godine. To bi bilo dobro zbog opšte informisanosti i boljeg praćenja mnogostranog rada Visoke škole u korist svih zainteresovanih strana. Utvrđivanje sistema je od značaja za sve nivoe, da svi znaju svoje tačno mesto i odgovornost za rad i rezultate pa da mogu pravovremeno i efikasno da rade i da se koordiniraju u svom radu; da ne gube vreme u suštinama koje su unapred predviđene, da već imaju unapred spremljene odgovore za pravovremeno reagiranje.

Izraditi strategiju osiguranja kvalitete sa jasno definiranim internim mehanizmima osiguranja kvalitete, metodama širenja kulture kvalitete, periodičnosti provjere mehanizama i odgovornim osobama za provođenje. Formirati ured za osiguranje kvalitete u školi sa najmanje jednom osobom zaposlenom u svojstvu koordinatora za osiguranje kvalitete. Izraditi priručnik za osiguranje kvalitete u kojem će biti razrađena metodologija provođenja evaluacijskih postupaka od evaluacije administrativnih službi, evaluacije svršenih studenata, evaluacije gospodarskih subjekata u kojima se zapošljava kadar obrazovan na školi, analiza uspjehnosti studiranja. Razviti mehanizme za praćenje indikatora kvaliteta kontinuirano i na temelju njih donositi strateške odluke. Donijeti set mjera za poboljšanje kvaliteta temeljenog na rezultatima provedenih analiza. Samoevaluacijske izvještaje raditi svake četiri godine, a na godišnjoj razini pratiti realizaciju strateških ciljeva. Kontinuirano raditi na jačanju svijesti studenata o njihovoj ulozi u osiguranju kvaliteta.“

c) PROCEDURE ZA OSIGURANJE KVALITETA STUDIJSKIH PROGRAMA

Ocjena: znatno ispunjen

„Treba javno objaviti Pravilnik o završnom radu i studiranju jer studenti nisu upoznati s njima (okačiti na Oglasnu tablu). Dobro bi bilo da se na početku studijske godine studenti

obavijeste o svim njihovim pravima i mogućnostima, putem studentskih predstavnika ili putem oglašavanja kao i da se predstavnici studenata podsjetite na odgovornost i podstaknu na aktivniji rad po pitanju informisanja studenata. Sve informacije sa kojima raspolažu predstavnici studenata u organima upravljanja moraju biti transparentne i u svakom trenutku dostupne studentima (web stranica i oglasna tabla).

Češće analizirati studijske programe i međusobne odnose između studijskih programa.

Za svaki studijski program i svaki predmet treba preciznije ispisati ciljeve nastavnog predmeta, preciznije sadržaj nastavnog predmeta te navesti ishode učenja i kompetencije. Ishode učenja vezati za kvalifikacijski okvir. “

d) PROCEDURE ZA OCJENJIVANJE STUDENATA

Ocjena: znatno ispunjen

„Studenti treba da uspostave svoj sistem i evidencije Odluka sa nastavničkih vijeća. U silabusima treba tačno definisati strukturu konačne ocjene koja treba da bude javno dostupna. Treba tačno utvrditi sistem pohranjivanja evidencije prisustva studenata na nastavi. Čuvati prijave i sa negativnim ishodom. Za svaki studijski program i svaki predmet treba preciznije ispisati ciljeve nastavnog predmeta, preciznije sadržaj nastavnog predmeta te navesti ishode učenja i kompetencije. U okviru studentske ankete uvesti sistem trajnog i sistematskog praćenja toka polaganja ispita. Preporučuje se da još jasnije bude napravljena evidencija odsutnosti studenata, da se čuva u arhivi i da se evidentira čak i odsustvo u slučaju bolesti i slično jer je sve to od važnosti kad treba davati konačnu ocjenu, a naročito kad prisustvo na nastavi čini i 10% ocjene. Profesori imaju evidenciju prisustva, ali je potrebna i jasna administrativna verifikacija kako bi se potvrdila relevantnost podataka i čuvanje podataka u arhivi. “

e) LJUDSKI RESURSI

Ocjena: znatno ispunjen

„Zbog kvaliteta i kontinuiteta nastave i povećanja kvaliteta ljudskih resursa potrebno je da VŠU razvija vlastiti kadar, prvenstveno mladi nastavni kadar, demonstratore i asistente. Izvršiti dodatnu edukaciju bibliotečkog kadra. Objaviti na web stranici karton naučnog radnika (kratka biografija, naučni radovi) itd., s ciljem informisanja studenata. Uspostaviti kontinuitet stručnog usavršavanja neakadenskog osoblja. Planirati finansijska sredstva za stručno usavršavanje akademskog i neakadenskog osoblja. Koordinacija između direktora i Senata treba da se preciznije definiše po pitanju obaveza i odgovornosti. Iz redova vlastitih studenata barem privremeno zaposliti demonstratore koji će biti pomoć profesorima. Tako bi se postepeno demonstratori profesionalno, na osnovu rezultata, uključivali u nastavni proces, habitirali i, naravno, ispunjavajući zahtjeve, na kraju zaposlili kao asistenti. Za unapređivanje karijere profesora svake godine treba za svaku nastavnu osobu pojedinačno unaprijed sastaviti godišnji plan usavršavanja uključujući konferencije koje će posjetiti, članke sa temama koje će imati na tim konferencijama ili koje će izdati, planirati pisanje udžbenika i slično. Preporučuje se izrada posebnog plana tih aktivnosti pa bi se usvajanjem tog plana o službenim putovanjima mogle pravovremeno koordinirati menedžerske i nastavničke aktivnosti. “

nastavno osoblje kvalifikovano i kompetentno za rad, navodi da većina ima prebivalište i boravište udaljeno od ustanove, te kao tako, kada je riječ o broju stalno zaposlenih nastavnika, ustanova samo formalno ispunjava kriterij (koji je relevantan za licenciranje, ali ne i za akreditaciju), obzirom da nastavnici ne mogu biti adekvatno dostupni studentima svaki dan. Takođe, u nedostaku asistenata, većina profesora obavlja i poslove asistenata.

Kriterij g), INFORMACIONI SISTEMI, ocijenjen je kao „znatno ispunjen“, i pored toga što je Komisija konstatovala da ustanova ne ispunjava zahtjeve navedene u kriteriju. Naime, Komisija navodi da ustanova ima odgovarajuće hardverske resurse za integrisani informacioni sistem, ali da on još nije uveden. Zbog toga, ustanova još ne vrši analize na bazi određenih podataka, koje su predviđene kriterijima, a nužne su za odlučivanje i obezbjeđenje kvaliteta rada. Ne postoji praćenje svih indikatora iz zahtjeva ESG standarda.

Kod Kriterija h) PREZENTACIJA INFORMACIJA ZA JAVNOST, Komisija zaključuje se da je potrebno da ustanova objavljuje informacije i na engleskom jeziku, kao i da sve dokumente koji trebaju biti javno dostupni (nastavni materijali, obavijesti, raspored ispita, termioni konsultacija, dokumenti, i slično), objavi na internet stranici ustanove, imajući u vidu da veliki broj studenata nije iz mjesta gdje se ustanova nalazi. Potrebno je angažovati osobu koja će biti zadužena za ažuriranje stranice i odnose s javnošću.

Kriterij i) MEĐUNARODNA SARADNJA, ocijenjen je kao „znatno ispunjen“. Međutim, osim toga što ustanova ima potpisane ugovore sa visokoškolskim ustanovama u BiH i Srbiji iz Izvještaja Komisije je jasno da je međunarodna saradnja i mobilnost na izuzetnom niskom nivou. Na dva mjesta se navodi da je ustanova počela razmišljati kako da unaprijedi mobilnost i aktivnosti na polju međunarodne saradnje, ali osim potpisanih ugovora, ništa drugo nije realizovano ili barem nije navedeno u Izvještaju Komisije.

Na temelju naprijed navedenog je uočljivo da visoke ocjene ispunjenosti pojedinih kriterija ne odgovaraju opisanom stanju, u kojem je komisijski konstatirano više lošijih strana nego dobrih strana (ljudski resursi, međunarodna saradnja, informacioni sistemi...). Ponegdje su i opisi stanja kvaliteta u rubrikama dobre, odnosno loše strane u kontradikciji, jer se ono što je opisano u rublici kao dobre strane pobija u rublici loše strane.

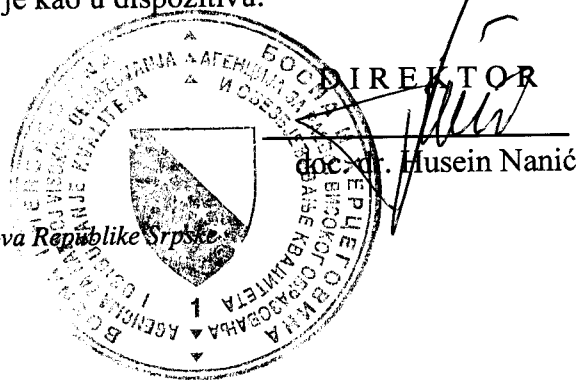
Stoga smo, uvažavajući što je Komisija konstatovala u rubrikama dobre i loše strane zauzeli stav da je za kriterije kod kojih je izraženo više lošijih nego dobrih strana realnije i utemeljenije dati ocjenu djelimično ispunjen, nego znatno ili potpuno ispunjen.

Uvidom u Mišljenje Komisije stiče se dojam da su pojedine rečenice kojima se opisuju dobre strane imale svrhu popune prostora u rublici dobre strane formulara Izvještaja Komisije, jer iste svojom suštinom skoro ništa ne govore o dostignutom kvalitetu.

Na osnovu svega navedenog odlučeno je kao u dispozitivu.

Dostavljeno:

1. Agenciji za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srbije
2. Sektoru 05
3. a/a

putem svih mogućih sredstava komuniciranja. Usaglasiti informacije o VŠU u svim korištenim medijima.“

i) MEĐUNARODNA SARADNJA

Ocjena: znatno ispunjen

„Osigurati određena sredstva za međunarodnu saradnju za mobilnost studenata i za stimulisanje nastavnog osoblja za objavljivanje radova na sci listama. U 2013. godini još nije moguće da se prijavi na konkurs da se dobije Erasmus Charter s ciljem konkurisanja za dodatna finansijska sredstva i olakšanje mobilnosti studenata, profesora, asistenata i administrativnog osoblja, ali se treba prijaviti čim bude postojala mogućnost prijave. Pripremiti godišnji plan mobilnosti.“

Uvidom u Izvještaj Komisije stručnjaka, **Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta** je po pitanju ocjena ispunjenosti određenih kriterija (b., c., d., e., g., h i i), konstatovala sljedeće:

Iz Izvještaja Komisije stručnjaka se u dijelu u kojem se ocjenjuje ispunjenost kriterija b) UPRAVLJANJE; UNUTRAŠNJE OSIGURANJE KVALITETA I KULTURA KVALITETA ista zaključuje da ustanova ima formalno uspostavljen sistem za osiguranje kvaliteta koji je definisan u Pravilniku o samovrednovanju i osiguranju kvaliteta, ali da ne postoje razrađene procedure za interne mehanizme osiguranja kvaliteta osim u evaluaciji nastave (b3.). Ostaje nejasno na koji način ustanova promoviše kulturu kvaliteta, odnosno razvija sveobuhvatan i efikasan sistem za unutrašnje osiguranje kvaliteta u cilju poboljšanja nastave, naučno-istraživačkog rada, te procesa upravljanja i administracije. Komisija u Izvještaju konstatuje da su „vidljivi mehanizmi kulture kvaliteta na niskoj razini.“ (b 2.)

Kriterij c) PROCEDURE ZA OSIGURANJE KVALITETA STUDIJSKIH PROGRAMA u Izvještaju Komisije je ocijenjen kao „znatno ispunjen“. U dijelu Izvještaja u kojem se ocjenjuje ispunjenost ovog kriterija ne vidi se koliko ustanova zaista ispunjava ono što je predviđeno potkriterijima. Na osnovu preporuka za unapređenje da se zaključiti da ustanova ne vrši redovne analize studijskih programa i međusobnih odnosa studijskih programa, da je potrebno izvršiti njihovu reviziju, kao i da nema precizno definisane ciljeve i sadržaj nastavnog predmeta. Pored toga, Komisija konstatuje da se unutar silabusa ne navode očekivani ishodi učenja i kompetencije, što je osnovno kod Bolonjskog procesa.

U Izvještaju Komisije, u dijelu koji se odnosi na Kriterij d) PROCEDURE ZA OCJENJIVANJE STUDENATA, Komisija je konstatovala da su definisane procedure i kriteriji ocjenjivanja studenata, ali nije jasno kojim aktom i koji organ na visokoškolskoj ustanovi ih je usvojio. Komisija navodi da je „ocjenjivanje profesionalno i u skladu s Bolonjskim principima“. Iz Izvještaja se ne može zaključiti da li ustanova kontinuirano prikuplja podatke i analizira uspjeh studenata na nivou studijskog programa, kao i da li preduzima aktivnosti u cilju unaprijeđenja uspjeha studenata.

Kriterij e) LJUDSKI RESURSI, Komisija je ocijenila kao „znatno ispunjen“. Ustanova ima Pravilnik o izdavačkoj djelatnosti kao i procedure za napredovanje akademskog osoblja. Međutim nije jasno kojim dokumentom su definisane procedure, da li su javno dostupne i usklađene sa zakonskim regulativama. I pored toga što Komisija konstatuje da je

f) KVALITET FIZIČKIH RESURSA

Ocjena: potpuno ispunjen

„Označiti kabinete, navesti vrijeme konsultacija. Predvidjeti finansijska sredstva za pretplatu na časopise, za uvezivanje u online baze podataka, obuku i usavršavanje bibliotekarskog kadra.“

g) INFORMACIJSKI SISTEMI

Ocjena: znatno ispunjen

„Rezultate studentske ankete treba unositi u elektronskoj formi. Studentske ankete ne treba obrađivati ručno i treba ih analizirati sa svih aspekata. Analizu studentske ankete nužno je da vrši studentsko predstavničko tijelo a ne administracija visoke škole. Izgraditi digitalizovan jedinstven informacijski sistem. Unaprijediti anketu sa dodatnim podacima (udaljenost mjesta stanovanja, mjesto zaposlenja svršenog studenta, radi praćenja zapošljivosti). Dobro bi bilo da institucija obezbedi različita analiziranja podataka i da se relevantni podaci koriste za efikasno upravljanje i druge prateće aktivnosti. Stoga bi bilo potrebno da se pojedini dijelovi povezuju u jedinstveni informacioni sistem pa da je on osnova sistema kvalitetnog poslovanja i daljeg unapređivanja kulture i kvaliteta. Kod dobrog i efikasnog sistema ništa nije prepušteno slučaju i ne gubi se vrijeme da se donose odluke od slučaja do slučaja jer su potencijalna reagovanja već unaprijed predviđena i regulirana.

Osigurati kvalitetniju softversku podršku radi uvođenje jedinstvenog informacijskog sistema , kako bi se prikupljanje i prezentacija podataka mogli objediniti u jednu cjelinu. Također bi se podaci trebali trenutno unositi kako bi u svakom trenutku bili dostupni i razne vrste analiza bile odmah dostupne, kako bi menadžment fakulteta mogao brzo i djelotvorno reagirati. Potrebno je raditi i poređenje sa ustanovama koje su sličnih karakteristika i veličine kao ova VŠU. Kako studenti dolaze i sa šireg područja BiH poželjno bi bilo i korištenje neke Open Source platforme (Moodle, Claroline, ...) za objavu nastavnih i drugih sadržaja.

Informacioni sistem je velika pomoć instituciji kada se dobro koristi informacija koju može dati. Može da nudi informacije o profilima studenata, o napredovanju studenata u svakom momentu, o resursima na raspolaganju i kakva je njihova cijena koštanja što je naročito značajno za upravljanje. Na taj način se poboljšava izvođenje programa edukacije.“

h) PREZENTACIJA INFORMACIJA ZA JAVNOST

Ocjena: znatno ispunjen

„Informacije bi se trebale još više objavljivati na web stranici, a ne samo na oglasnim tablama unutar škole. Dobro bi bilo redovno obavještavati javnost o svim događajima u Visokoj školi pa i o njezinim namjerama. U svrhu toga se preporučuje: dopuniti, ažurirati i sadržajno popuniti web stranicu (poželjno oglasiti neke nastavne materijale ili linkove na stranice gdje se nalaze ti materijali). Objaviti teme za diplomske radove i završne radove na web stranici. Objaviti raspored nastave i ispita unaprijed, po mogućnosti na početku semestra. Trebalo bi formalizovati alumni udruženje studenata. Formalizovati oblike informisanja javnosti i različitih zainteresovanih strana. Pošto je Senat već donio odluku o upisu studenata u sljedeću školsku godinu, trebalo bi odmah početi sa širenjem informacija